

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายอรรรงค์ดี ชุมนุมนมณี

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๓๖/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

โทรศัพท์ ๐๘๔๔๖๗๐๔๘๑ Facebook Oak Thamrongsak Chumnummani Line Oakkub

เกิด พ.ศ. ๒๕๓๐

ปัจจุบันอายุ ๓๘ ปี

๔. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ป.ตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

คณะ/สาขาวิชา คณะบริหารธุรกิจ สาขาคอม ฯฯ ธุรกิจ

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๕๐๐,๐๐๐ – ๒,๐๐๐,๐๐๐. บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ทุเรียน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๖ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้ด้านไม้ผล

แปลงเรียนรู้ด้านไม้ผล มีการปลูกทุเรียน พื้นที่ ๑๔ ไร่ โดยพันธุ์ที่ปลูกได้แก่ หมอนทอง ชะนี ก้านยาว พวงมณี พวงทอง มูฮันคิง นกหยิบ ยาวลิ้นจี่ โอฉี เป็นต้น จะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือน สิงหาคม ซึ่งแต่ละแปลงจะเรียนรู้ เรื่องกระบวนการบริหารจัดการ การเตรียมแปลง การปลูก การให้ปุ๋ย โรคและแมลงศัตรูพืช กระบวนการ การเก็บเกี่ยว กระบวนการการดูแลหลังการเก็บเกี่ยว

๒. แปลงเรียนรู้ด้านไม้ดอก

แปลงเรียนรู้ด้านไม้ดอก มีพื้นที่ปลูก ๕ ไร่ มีการปลูกไม้ดอกหลายชนิด โดยมีการปลูกแบบสลับหมุนเวียน ไม้ดอกที่สำคัญ ได้แก่ ปทุมมา ดาวเรือง เบญจมาศ แกลดิโอลัส

๓. แปลงเรียนรู้ด้านไม้ประดับ

แปลงเรียนรู้ด้านไม้ประดับ มีการปลูกไม้ประดับหลายชนิด ได้แก่ ไบฟาโรห์ บอนสี สับประรดสี แบล็คโอบอล เป็นต้น สร้างความสดชื่นให้แก่ผู้อาศัยในบริเวณบ้าน นำไปใช้ประดับตกแต่งอาคารสถานที่ให้เกิดความสวยงาม และใช้ในงานพิธีและโอกาสต่างๆ

๔. แปลงเรียนรู้ด้านปศุสัตว์

แปลงเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ มีการเลี้ยงแพะพื้นเมืองภาคใต้ จำนวน ๑ คอก

๕. แปลงเรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ

แปลงเรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ มีการเลี้ยงชันโรง จำนวน ๒๐๐ รัง ในสวนทุเรียน เพื่อช่วยในการผสมเกสร และเป็นตัวการันตีว่า ศพก. เป็นแปลงทำการเกษตรที่ปลอดภัยและมี สามารถจำหน่ายน้ำหวานใน ราคาที่สูง สร้างรายได้เป็นอย่างดี

๖. แปลงเรียนรู้ด้านพืชผัก

แปลงเรียนรู้ด้านพืชผัก มีการปลูกพืชผักหมุนเวียนสลับกันในช่วงที่พักแปลงไม้ดอก มีการปลูกพืชผักหลายชนิด ได้แก่ ฟักทอง แตงกวา กระหล่ำปลี มะเขือเทศ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๑๐ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ต้นทุนการปลูกทุเรียน โดย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยะลา

๒. การเลี้ยงปลากินพืช โดย สำนักงานประมงจังหวัดยะลา

๓. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ลดการใช้น้ำในภาคการเกษตร ระบบน้ำหยด การสูบน้ำแบบแอร์แวน
โดย โครงการชลประทานยะลา

๔. การรวมกลุ่มสหกรณ์ รวมกลุ่มเพื่อผลิตและจัดการการผลิต ตามความต้องการของสมาชิก
โดย สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา

๕. เทคนิคการขยายพันธุ์ทุเรียน โดย ศูนย์วิจัยพืชสวนยะลา

๖. การผลิตปุ๋ยเพื่อลดต้นทุน การตรวจวิเคราะห์ดิน ผสมปุ๋ยใช้เอง และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
โดย สถานีพัฒนาที่ดินยะลา

๗. เศรษฐกิจพอเพียง

โดย ประธาน ศพก. อำเภอธารโต

๘. การป้องกันและการจัดการโรคยางพารา การปลูกพืชแซมยาง

โดย การยางแห่งประเทศไทย สาขานนังस्ता

๙. การเลี้ยงแพะและสัตว์ปีก

โดย สำนักงานปศุสัตว์อำเภอธารโต

๑๐. การผลิตแหนแดง

โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัดยะลา

๔.หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑๐ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเพิ่มผลผลิต
๒. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต
๓. การจัดการด้านการตลาด การแปรรูป/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต
๔. การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
๕. ความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง
๒. ต้นทุนการปลูกทุเรียน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การใช้น้ำอย่างรู้ค่า
๒. ผลิตรั้วของวิสาหกิจชุมชน ผลิตรั้วของกลุ่ม วสช
๓. ผลิตรั้วของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผลิตรั้วชุมชนกลุ่มแม่บ้าน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้) ทุเรียน

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. คือ หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทุเรียน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาคุณภาพของทุเรียนให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ต้องการของตลาด
๒. เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต

เนื้อหาการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทุเรียน

เริ่มต้นตั้งแต่การวางแผนการผลิต ก่อนการลงมือปฏิบัติทุกครั้ง ตั้งแต่การเตรียมดินสภาพดินที่มีการระบายน้ำได้ดี และมีหน้าดินลึก มีแหล่งน้ำต้องเพียงพอตลอดปี ควรมีการปรับพื้นที่ก่อนที่จะวางผังปลูกโดยปรับพื้นที่ให้ราบไม่ให้มีแอ่งที่น้ำท่วมขัง ระยะห่าง ระหว่างต้นและระหว่างแถวด้านละ ๙ เมตร ปลูกได้ไร่ละ ๒๐ ต้น ภายในแปลงปลูกมีระยะระหว่างแถวให้กว้าง สำหรับการจัดการต่างๆ เช่น การพ่นยา การใช้เครื่องจักรกลต่างๆ ที่ต้องใช้ช่องทางการทำงานในระหว่างแถว แนว ปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ การจัดวางระบบน้ำได้พิจารณา

แนวทางจัดวางท่อในสวนเหมาะแก่การปฏิบัติงาน วิธีการปลูกใช้วิธีการปลูกแบบขุดหลุม ไม่ยกโคกซึ่งเหมาะกับลาดชัน มีการระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ขังบริเวณโคนต้น การดูแลบำรุงรักษาในระยะก่อนที่ทุเรียนจะให้ผลผลิต

๑. การตัดแต่งกิ่ง เริ่มตัดแต่งกิ่งเมื่อต้นทุเรียนมีอายุ ๒ ปี เพื่อให้ต้นทุเรียนมีโครงสร้างและทรงพุ่มที่ดีตัดแต่งกิ่งให้เหมาะแก่การไว้ผลและไม่บดบังแสงแดด ต้นทุเรียนควรสูงไม่เกิน ๗ เมตร

๒. การใส่ปุ๋ย ในปีแรกหลังปลูก ควรใส่ปุ๋ยผสมเอง สูตร ๒๕-๗-๗ ๑๕วัน/ครั้ง

การดูแลในระยะให้ผลผลิต

๑. การให้น้ำ ควรให้น้ำสม่ำเสมอในช่วงที่มีการเจริญเติบโตทางใบ และงดน้ำในช่วงปลายฝนเพื่อเตรียมการออกดอก เมื่อทุเรียนออกดอกแล้วให้ควบคุมปริมาณน้ำที่จะให้ โดยค่อยๆ เพิ่มปริมาณน้ำขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้ดอกทุเรียนมีพัฒนาการที่ดีจนเมื่อดอกทุเรียนพัฒนาถึงระยะหัวกำไล (ก่อนดอก บาน ๑ สัปดาห์) ก็ให้ลดปริมาณน้ำลงโดยให้เพียง ๑ ใน ๓ ของปกติเพื่อช่วยให้มีการติดผลดีขึ้นและให้น้ำในปริมาณนี้ไปจนดอกบานและติดผลได้ ๑ สัปดาห์ จากนั้นจึงค่อยๆ เพิ่มปริมาณน้ำขึ้นเรื่อยๆ และต้องให้น้ำอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอตลอดช่วงพัฒนาการของผลทุเรียน

๒. การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินตามผลการตรวจวิเคราะห์ดิน

- การบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๙-๑๙-๑๙ อัตรา ๑.๕-๒ กก./ต้น

- การเตรียมความพร้อมของต้น เพื่อให้ออกดอกตามรอบการผลิต ใส่ปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ หรือ ๙-๒๔-๒๔ อัตรา ๑.๕-๒ กก./ต้น

- การขยายพุ่ม ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๖-๒๔ อัตรา ๑ กก./ต้น

- การสร้างน้ำตาล แป้ง และสี ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ กก./ต้น (ผลอายุ ๘๐ -๙๐ วัน)

การตัดแต่งดอก

ตัดแต่งช่อดอกบนกิ่งขนาดเล็ก หรือดอกที่อยู่ปลายกิ่งทิ้งให้เหลือเฉพาะดอกกรุ่น เดียวกันในกิ่งเดียวกัน ให้มีจำนวนช่อดอกประมาณ ๓ ถึง ๖ ช่อดอกต่อความยาวกิ่ง ๑ เมตร

การตัดแต่งผล

เมื่อผลอายุ ๔ ถึง ๕ สัปดาห์หลังดอกบาน ตัดแต่งผลที่มีขนาดเล็ก รูปทรงบิดเบี้ยว เหลือผลไว้ประมาณ ๒ ถึง ๓ เท่าของจำนวนผลที่ต้องการไว้จริง ครั้งที่ ๒ เมื่อผลอายุ ๖ สัปดาห์หลังดอกบาน มีการโยงผลทุเรียน ลดการร่วงของผล และกิ่งหักหรือกิ่งฉีกเนื่องจากลมแรงได้ การโยงผลทุเรียนต้องผูกเชือกโยงกับกิ่งทุเรียนให้เลยตำแหน่งเชื่อมต่อระหว่างข้อผลกับกิ่งไปทางด้านปลายยอดของกิ่ง โดยพยายามสอดดึงเชือกโยงเหนือกิ่งทำมุมกว้างในแนวขนานกับกิ่งนั้น แล้วดึงปลายเชือกผูกรั้งกับต้นให้ตึงพอประมาณ สังเกตได้จากกิ่งนั้นยกระดับสูงขึ้นเล็กน้อย และสามารถเคลื่อนไหวได้ค่อนข้างเป็นอิสระ เชือกโยงกิ่งหรือผลทุเรียนต้องเป็นวัสดุที่ทนทานต่อแรงดึงค่อนข้างสูง ควรใช้เชือกโยงหลายสีในกรณีที่มีผลทุเรียนหลายรุ่นในต้นเดียวกัน

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงในระหว่างที่ผลอ่อน กำลังพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็น หากละเลยจะทำให้ปริมาณผลผลิตและคุณภาพของผลทุเรียนลดลง โรคและแมลงที่สำคัญ ได้แก่ โรคผลเน่า หนอนเจาะผล ไรแดง เพลี้ยไฟ เพลี้ยแป้ง และเพลี้ยหอย

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เลือกเก็บเกี่ยวเฉพาะผลทุเรียนแก่แล้วเท่านั้น โดยสังเกตจากลักษณะของผลและนับอายุจดบันทึก วันที่ ดอกบาน จดบันทึก การปฏิบัติงานและระยะ

การเจริญเติบโตของทุเรียนอย่างสม่ำเสมอ หรือสังเกตจากสีเปลือกจะเปลี่ยนจากสีเขียวสดเป็นสีน้ำตาลหรือสีเขียวแกมเทา แต่ผลที่อยู่นอกทรงพุ่มที่โดนแสงแดดมากจะมีสีน้ำตาลมากกว่าผลที่อยู่ในทรงพุ่ม ก้านผลสีเข้มขึ้นเป็นสีน้ำตาลคล้ำ สาก ตรงรอยต่อของระหว่างก้านผลตอนบนกับก้านผลตอนล่าง(ปลิง) จะบวมใหญ่เห็นรอยต่อชัดเจน ปลายหนามแห้ง มีสีน้ำตาล หนามกางออก ร่องหนาค่อนข้างห่าง รอยแยกบนพูจะเห็นได้ชัดเจน ชิมปลิง ทุเรียนแก่จัด เมื่อตัดชั่วผลหรือปลิงออกจะพบน้ำใสๆ ไม่ข้นเหนียวเหมือนทุเรียนอ่อน ชิมดูจะมีรสหวาน การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม ผลทุเรียนที่แก่จัด จะมีเสียงดังหลวมๆ

วิธีการเก็บเกี่ยว ตัดเหนือปลิงของก้านผลด้วยมีดคมและสะอาด ระวังอย่าให้ผลตกกระทบพื้น อาจใช้เชือกโยยหรือใช้กระสอบป่านตระหวัดรับผล ไม่วางผลทุเรียนลงบนพื้นดินในสวน เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อราที่เป็นสาเหตุของโรค ผลเน่าติดไปกับผลทุเรียน ทำความสะอาดคัดคุณภาพ คัดขนาดก่อนจำหน่าย

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูทุเรียน

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูทุเรียน มีหลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับชนิดของโรคและแมลงศัตรูพืชนั้นๆ ซึ่งโรคและแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ ได้แก่

โรครากเน่าโคนเน่า

การป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่า ใช้อุปกรณ์ มีดหรือขวาน ยาทาหน้ำยาง(ยาทายางดี) ผ่นแต่งน้ำมันเครื่องสีดำ

วิธีการ โดยใช้มีดหรือขวานถากเปลือกทุเรียนบริเวณที่เกิดโรคออกให้หมด ส่วนเปลือกที่ถากออกเก็บไปทำลาย นำส่วนผสมทั้ง ๓ อย่าง คือ ยาทาหน้ำยาง(ยาทายางดี) ๑ ลิตร + ผ่นแต่ง ๐.๕ กก. + น้ำมันเครื่องสีดำ ๑ ลิตร ผสมให้เข้ากัน เอามาทาบริเวณที่เป็นแผล โดยทาเพียงครั้งเดียว ซึ่งน้ำมันเครื่องสีดำสามารถป้องกันการซึมของน้ำไม่ให้เข้าไปในบริเวณแผลได้ หลังจากทาบริเวณที่เป็นแผลระยะเวลา ๖ เดือน - ๑ ปี เนื้อไม้จะค่อยๆออกหน้าใหม่ออกมา

เพลี้ยไก่แจ้

ไม่ได้เป็นแมลงศัตรูพืชที่ร้ายแรง แต่เป็นแมลงที่คอยดูดน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน

วิธีการกำจัด

๑. แบบอินทรีย์ โดยใช้สารสะเดา น้ำหมักใบยาเส้น หรือสมุนไพรที่มีรสเผ็ดร้อน เช่น ขิง ข่า หรือสมุนไพรที่มีรสขม เช่น สะเดา นำมาหมักไว้ แล้วฉีดพ่น ซึ่งเกษตรกรต้องมีความขยัน เนื่องจากต้องฉีดพ่นบ่อยๆ
๒. การใช้สารเคมี โดยใช้เซฟวิน๘๕ หรือ คาร์บาริล อัตราส่วน ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ผสมน้ำฉีดพ่นสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง โดยฉีดพ่นในช่วงที่เกิดการระบาดของเพลี้ยไก่แจ้ ซึ่งมีระบาดในช่วงที่ทุเรียนแตกยอดอ่อน โดยฉีดในช่วงเช้าหรือเย็น ไม่ควรฉีดช่วงที่แดดออก

โรคใบติด

การป้องกันกำจัดโรคใบติด มักนิยมใช้สารเคมีเป็นส่วนใหญ่ ถ้าใช้แบบอินทรีย์ควรใช้ตั้งแต่เริ่มต้น ก่อนพบการระบาดของโรค โดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา แต่ถ้าพบการระบาดของโรคใบติดแล้ว ควรใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด ได้แก่ นอร์ดอก เฮดไลน์ โดยการฉีดพ่นทุก ๑๓-๑๕ วันต่อครั้ง อัตราส่วน ๒๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐๐ ลิตร ผสมสารจับใบ ฉีดพ่นให้ทั่วใบ

หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

การป้องกันกำจัดหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนเป็นเรื่องที่ยากที่สุด ส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด แต่ที่สวนนิยมใช้วิธีการรมควันไฟ เนื่องจากวิธีการนี้จะปลอดภัยกับเกษตรกรและประหยัดค่าใช้จ่ายของสารเคมี วิธีการโดยการใช้สมุนไพร เช่น ยาเส้น ถ่านไม้แห้ง จุดถ่านไม้แห้งใส่ในป๊อบ แล้วใช้ยาเส้นรม ใช้กำมะถันชนิดผงโรยเพิ่ม เพื่อให้เกิดควันมากขึ้น ซึ่งในการรมควันต้องพิจารณาทิศทางลมให้ดี ให้วางเหนือลม และดูทิศทางลมให้ควันไฟเข้าหาต้นทุเรียน การรมควันไฟมักจะรมช่วงค่ำ เนื่องจากมีเสื่อกลางคืนจะออกวางไปในช่วงค่ำ เวลาประมาณ ๑ ทุ่มถึง ๔ ทุ่ม จะรมควันจนถ่านหมดใช้เวลาประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง โดยรมควันวันเว้นวัน ซึ่งวิธีการนี้ได้ผลประมาณ ๗๕-๘๐% ถือว่าเป็นวิธีที่ได้ผลแต่ต้องใช้ความถี่และความขยันของเกษตรกร เกษตรกรสามารถเริ่มรมควันได้ตั้งแต่ทุเรียนช่วงดอกบานจนถึงทางแย เนื่องจากหนอนจะเริ่มมาตอนทุเรียนเป็นผลอ่อน

นอกจากนี้ วิธีธรรมชาติอีกวิธีหนึ่ง คือ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองบริเวณสวนให้คุ้ยเขี่ยและคอยกำจัดหนอนตัวเต็มวัยที่ฝังในดิน ลึก ๗-๑๕ ซม. ให้ลดปริมาณการระบาดของปี๊ตไปให้ลดน้อยลง

ข้อคิดในการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูทุเรียน

เกษตรกรต้องหมั่นตรวจแปลงสม่ำเสมอ ไม่ให้บริเวณแปลงมีวัชพืช บริหารจัดการแปลงให้โล่งเตียนตลอด ป้องกันการเกิดความชื้นสัมพัทธ์ในแปลงไม่ให้สูงเกินไป เพื่อไม่ให้เกิดสาเหตุของโรครากเน่าโคนเน่า และที่สำคัญคือ การใช้สารเคมี ไม่ควรใช้ซ้ำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน เพื่อไม่ให้เกิดการดื้อยาของโรคและแมลงได้ ถ้าจำเป็นต้องใช้ยาตัวนั้นควรมีการใช้ยาตัวอื่นเพิ่มด้วย เพื่อที่จะทำให้การป้องกันกำจัดโรคและแมลงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

- การบรรยาย โดยการบรรยายความรู้ เทคนิคการผลิตทุเรียนคุณภาพ จัดการดินและปุ๋ย การจัดการโรคและแมลงศัตรูทุเรียน
- การสาธิต โดยการสาธิตการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลง เช่น ไม้ท่อนุ้แดง การใช้แสงไฟไล่แมลง รวมถึงสาธิตการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
- การศึกษาดูงาน โดยนำเกษตรกรเยี่ยมชมสวนทุเรียนต้นแบบ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นรูปธรรม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับระดับอำเภอ เพื่อนำเสนอข้อมูลในการขับเคลื่อนด้านการเกษตรจากระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เพื่อนำข้อมูลให้เกษตรอำเภอเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในระดับจังหวัด

การมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับระดับอำเภอ เพื่อให้การจัดทำแผนมีความครอบคลุม ตรงตามความต้องการ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มจาก

- ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการเกษตรในพื้นที่ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ชนิดพืช ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงโอกาสในการพัฒนา
- สำรวจความต้องการและปัญหา รับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาที่แท้จริงและความต้องการในการพัฒนา
- ประเมินศักยภาพของภาคการเกษตรในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด
- เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกคนอื่นๆ ในคณะกรรมการ
- นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ
- เสนอแนวคิดและโครงการ นำเสนอแนวคิดริเริ่ม โครงการ หรือกิจกรรมที่เชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาภาคการเกษตรได้อย่างยั่งยืน
- ร่วมจัดลำดับความสำคัญของโครงการ พิจารณาถึงความเร่งด่วน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่จะดำเนินการ
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านข้อมูล ความรู้ หรือทรัพยากร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) ได้ดำเนินการจัดทำแผนราย ศพก. โดยมีเกษตรกรต้นแบบ (ประธานคณะกรรมการ ศพก.) ร่วมกับคณะกรรมการแปลงใหญ่ และเกษตรกรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ ตามแผนดังนี้

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)																	
อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔																	
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	สถานที่	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ดำเนินการ	ค.ค.๖๗	พ.ย.๖๗	ธ.ค.๖๗	ม.ค.๖๘	ก.พ.๖๘	มี.ค.๖๘	เม.ย.๖๘	พ.ค.๖๘	มิ.ย.๖๘	ก.ค.๖๘	ส.ค.๖๘	ก.ย.๖๘	
๑.เตรียมการ																	
-ติดตามเยี่ยมเยียน ศพก. /ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานในเชิงพื้นที่				ศพก.	←											→	
-จัดทำแผนประชุม/วาระการประชุม				ศพก.	↔												
-ประชุมคณะกรรมการศพก. /แปลงใหญ่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				ศพก.							↔						
-สรุปผล/ ถอดบทเรียนปัญหาอุปสรรคของปี ๖๗				ศพก.		↔											
-จัดทำแผนพัฒนาศูนย์				ศพก.		↔											
-ปรับปรุงหลักสูตร/แผนอบรม				ศพก.		↔											
-แนวทางการปรับปรุงศูนย์และฐานเรียนรู้-ศูนย์เครือข่าย				ศพก.		↔											
๒.การพัฒนาศูนย์																	
-ปรับปรุงภูมิทัศน์				ศพก.	←											→	
-ทบทวน/ปรับปรุงข้อมูลความรู้ วิชาการ				ศพก.	←											→	
-พัฒนา ศพก.	๑	ศูนย์		ศพก.											↔		
-พัฒนาศูนย์เครือข่ายอื่นๆ	๑	ศูนย์		ศพก.											↔		
-ประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก	๑	ศูนย์	๒,๕๐๐	ศพก.				๖									
๓.การให้บริการ																	
-เปิดให้บริการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑๒	ครั้ง		ศพก.	←											→	
-ให้บริการสถานที่/วิทยากรอบรมกับหน่วยงานอื่น ๆ	๑๒	ครั้ง		ศพก.	←												
-ติดตามสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช	๒๔	ครั้ง		ศพก.	←											→	
-ติดตามสถานการณ์การเจริญเติบโตพืช/ ดอก/ ผล	๒๔	ครั้ง		ศพก.	←											→	
๔.การอบรมเกษตรกร																	
- การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ	๑๐	ราย	๗,๕๐๐	ศพก.				๒๐				๖		๓			
- ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่	๑๐	ราย	๔๐๐๐	ศพก.							๒๒		๓				
๕.การติดตาม สรุป รายงาน																	
-ติดตามเยี่ยมตามระบบ	๒๔	ครั้ง		ศพก.	←											→	
-สรุปผล/รายงาน	๑	ครั้ง		ศพก.												↔	

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

❖ แรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงคือ ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยการยกระดับผลผลิตให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความปลอดภัย สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ตั้งแต่การผลิต เช่น แอปพลิเคชันในการตรวจสอบพยากรณ์อากาศ ระบบน้ำอัจฉริยะ เครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อช่วยในการวางแผนการผลิต สะดวกในการทำงาน รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น เพื่อมุ่งเน้นสู่เกษตรมูลค่าสูง รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตลาด และการประชาสัมพันธ์ด้วย มีการสร้าง

แบรนด์สินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ ทำให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มและเป็นที่ต้องการของตลาด โดยการนำเทคโนโลยีในเรื่องตลาดออนไลน์เข้ามามีส่วนรวมในการจำหน่ายสินค้า

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

❖ ปัญหาหรือความท้าทายให้ทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ ได้แก่

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากปัจจุบันการทำเกษตรกรรม สภาพอากาศมีความแปรปรวนในทุกปี นอกจากนี้มีการระบาดของแมลงศัตรูพืช และโรคต่างๆ มากขึ้น เมื่อเกิดการระบาด จำเป็นต้องจัดการอย่างทันทั่วถึง จึงใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น การใช้โดรนสำหรับพ่นยาหรือฮอร์โมนต่างๆ และมีการนำหลักวิชาการ รวมถึงการใช้สารเคมีมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- แรงงานภาคการเกษตรมีน้อย เนื่องจากกิจกรรมด้านการเกษตรใน ศพก.มีการใช้แรงงานในครัวเรือน จึงจำเป็นต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัดเวลาในการทำงาน

- ความต้องการของตลาดและผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยมากขึ้น ต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ นอกจากนี้ยังมีความสนใจในผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและสินค้าที่มีนวัตกรรม

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การใช้แอปพลิเคชันในการตรวจค่าวิเคราะห์ดินและผสมปุ๋ย
- แอปพลิเคชันในการตรวจสอบพยากรณ์อากาศ เพื่อวางแผนการผลิต
- การใช้โดรนพ่นสารเคมีและฮอร์โมน เนื่องจากต้นทุนเรียนในสวนเป็นต้นที่มีอายุมากและต้นสูง การใช้สายพ่นสารเคมีทำให้สารเคมีหรือฮอร์โมนที่พ่นไม่ทั่วถึง

- การผสมปุ๋ยสั่งตัดแบบลดต้นทุน โดยมีเครื่องผสมปุ๋ยเพื่อสามารถผสมปุ๋ยได้ตามสูตรที่ต้องการ
- การตลาดออนไลน์ เพื่อช่วยในด้านการตลาดสินค้า
- ระบบน้ำอัจฉริยะ
- เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถไถขนาดเล็ก เครื่องพ่นยา
- นวัตกรรมด้านต่างๆ เช่น ไม้ท่อนุ้แดงทุเรียน เพื่อช่วยในการป้องกันแมลงศัตรูพืช

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- วิเคราะห์ปัญหา สำรวจว่าสวนของเรากำลังเผชิญกับปัญหาอะไร เช่น ผลผลิตไม่มีคุณภาพ, โรคแมลงศัตรูพืชระบาด

- หาสาเหตุของปัญหา เพื่อได้วางแผนหาแนวทางแก้ไข
- เลือกใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยศึกษาหาข้อมูล เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของแต่ละเทคโนโลยี ต้นทุนและผลตอบแทน

- นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้จริงในพื้นที่
- ติดตามประเมินผล
- ตัวอย่างเช่น การนำแอปพลิเคชันในการตรวจสอบพยากรณ์อากาศมาใช้ ในการคำนวณวันล่วงหน้า เพื่อวางแผนในการพ่นสารป้องกันและกำจัดหนอนเจาะผล และแมลงต่างๆ ภายในแปลงทุเรียน เนื่องจากสภาพอากาศในอำเภอรือเสาะ มีฝนตกต่อเนื่องตลอดทั้งปี การนำแอปพลิเคชันในการตรวจสอบพยากรณ์อากาศมาใช้ ช่วงในการวางแผนการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

❖ หลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต จะต้องมีการนำดินภายในแปลงมาตรวจวิเคราะห์ เพื่อจะได้ทราบว่าดินมีการขาดธาตุอะไร ควรใส่ปุ๋ยชนิดใดเพิ่มเติม รวมทั้งได้มีการผสมปุ๋ยแบบสั่งตัดมาใช้ในแปลง เพื่อช่วยในการลดต้นทุนการผลิต และทำให้เราสามารถผสมปุ๋ยที่ตรงกับความต้องการพืช

การเก็บตัวอย่างดินมาวิเคราะห์

- เตรียมอุปกรณ์ : เตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการขุดดิน เช่น จอบ พลั่ว เสียม หรือเครื่องเจาะดิน รวมถึงภาชนะสำหรับใส่ดินตัวอย่าง เช่น ถังพลาสติก หรือถุงพลาสติก

- แบ่งพื้นที่ : หากพื้นที่ที่จะเก็บตัวอย่างดินมีความแตกต่างกัน เช่น เป็นที่ลุ่ม ที่ดอน หรือมีสีดินต่างกัน ควรแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ (แปลงย่อย) เพื่อให้แต่ละส่วนเป็นตัวแทนของดินในพื้นที่นั้นๆ

- สุ่มเก็บตัวอย่าง : ในแต่ละแปลงย่อย ให้ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างดินในหลายๆ จุด กระจายให้ทั่วพื้นที่ โดยทั่วไปแนะนำให้เก็บ ๑๕-๒๐ จุดต่อแปลง

- ความลึกที่เหมาะสม : การเก็บตัวอย่างดินควรเก็บที่ระดับความลึกที่เหมาะสมกับชนิดของพืชที่ปลูก โดยทั่วไปสำหรับไม้ผลจะเก็บที่ ๓๐ เซนติเมตร หรือบริเวณทรงพุ่ม

- วิธีการเก็บ : ใช้จอบหรือเสียม ขุดหลุมดินเป็นรูปตัววี (V) แชะดินด้านข้างออกมาเป็นตัวอย่าง

- รวมตัวอย่าง : นำดินจากทุกจุดที่เก็บมารวมกันในภาชนะเดียว นำดินที่รวมกันมาผึ่งให้แห้งในที่ร่ม หากดินเป็นก้อนให้ทุบให้ละเอียด แบ่งดินที่แห้งแล้วออกเป็น ๔ ส่วนเท่าๆ กัน นำดิน ๑ ส่วน (ประมาณครึ่งกิโลกรัม) ใส่ในถุงพลาสติกที่สะอาด เขียนรายละเอียดของตัวอย่างดิน เช่น ชื่อแปลง วันที่เก็บ

- ส่งวิเคราะห์ : นำตัวอย่างดินที่บรรจุและบันทึกข้อมูลแล้ว ส่งไปยังห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดิน หรือสถานีวิจัยพัฒนาที่ดิน

การแปลผลวิเคราะห์ดิน

- ผลการวิเคราะห์ดินจะระบุปริมาณธาตุอาหารหลัก (ไนโตรเจน, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม) และธาตุอาหารรอง รวมถึงค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)
- เปรียบเทียบผลวิเคราะห์กับค่ามาตรฐานของพืชแต่ละชนิด เพื่อประเมินว่าธาตุอาหารใดในดินมีปริมาณเพียงพอ หรือขาดแคลน
- ดูคำแนะนำการใช้ปุ๋ยจากผู้เชี่ยวชาญหรือจากโปรแกรมที่เกี่ยวข้อง เช่น โปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช

การเลือกสูตรปุ๋ยและปริมาณที่เหมาะสม

- เลือกสูตรปุ๋ยที่มีธาตุอาหารหลักและรองตรงกับความต้องการของพืช
- คำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องใช้ โดยพิจารณาจากผลวิเคราะห์ดินและปริมาณที่พืชต้องการ
- หากไม่มีปุ๋ยสูตรสำเร็จรูปที่ตรงกับความต้องการ สามารถใช้แม่ปุ๋ยมาผสมกันได้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ทุเรียน	พื้นที่ปลูกจำนวน ๓๖ ไร่
๑.๒) ยางพารา	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕ ไร่
๑.๓) ไม้ดอก	พื้นที่ปลูกจำนวน ๕ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) แพะพื้นเมือง	จำนวน ๓๕ ตัว
๓.๒) ไก่เบตง	จำนวน ๑๕ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ผึ้งชันโรง	จำนวน ๒๐๐ รัง
๔.๒) นกยูง	จำนวน ๑๐ ตัว

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าด้านพืช มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ทุเรียน	เป็นเงิน ๙,๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ยางพารา	เป็นเงิน ๑,๗๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ไม้ดอก	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๑๖,๒๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๒๗,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ดอกไม้ และผัก

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ดอกไม้ ยางพารา

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ดอกไม้ แพะ ยางพารา ผัก

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๕,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ดอกไม้, แพะ, ยางพารา, ผัก, ทุเรียน

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๕๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว
- สร้างเครือข่าย
- เพิ่มองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรต้นแบบ
- สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้อื่น
- เป็นวิทยากรบรรยายด้านต่างๆ ให้กับผู้ที่มาดูงาน

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

• เป็นจุดเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่ โดยมีการปฏิบัติให้เกษตรกรเห็นเป็นตัวอย่างที่สามารถนำไปปฏิบัติเองได้

- เป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรในพื้นที่
- เป็นจุดนัดพบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเกษตร

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- การเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนชุมชนและด้านการศึกษา
- เป็นสถานที่ฝึกงานให้แก่นักศึกษา
- เป็นแหล่งสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- ช่วยในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสระน้ำที่เก็บกักน้ำมาใช้ในการแปลง และมีระบบน้ำผ่านระบบสปริงเกอร์ใช้ในแปลง

- ลดการใช้สารเคมี โดยการนำสารชีวภัณฑ์มาใช้ในแปลง ช่วยลดสารตกค้างในพืชและดิน หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการป้องกันแมลงศัตรูพืช เพื่อลดการใช้สารเคมี เช่น ไม้หอมแดง ป้องกันแมลงศัตรูพืช

- ไม่ทำลายแหล่งน้ำและสัตว์ตามธรรมชาติ
- ไม่ทำลายป่าไม้
- ใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็น ใช้ในช่วงที่เกิดการระบาดของศัตรูพืช
- ขวดสารเคมีที่ใช้แล้ว เก็บใส่กระสอบ ให้รขยะของ อบต.เก็บ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- เพิ่มความสมบูรณ์ให้แกดินและลดการเกิดดินเสื่อมและดินเป็นกรด โดยการใช้ปุ๋ยหมัก
- มีแหล่งน้ำใช้ตลอดปี โดยมีสระน้ำที่เก็บกักน้ำมาใช้ในการแปลง และมีระบบน้ำผ่านระบบสปริงเกอร์ใช้ในแปลง
- มีการเลี้ยงผึ้งชันโรง ช่วยในการเพิ่มปริมาณผลผลิตในแต่ละปี
- มีกิจกรรมการเกษตรที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- มีการจัดการของเสียทางการเกษตรอย่างถูกวิธี ช่วยป้องกันไม่ให้สารเคมีไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการเก็บขวดสารเคมีใส่กระสอบ ให้รขยะของ อบต.เก็บ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

❖ ศพก. เป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ ในพื้นที่จริง ทำให้เข้าถึงเกษตรกรได้เป็นอย่างมาก เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนได้อย่างเหมาะสม และเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางด้านการเกษตร ซึ่งประธาน ศพก.และคณะกรรมการ ศพก.มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานการเกษตรของพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้านเป็นอย่างดี

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

❖ ศพก.อำเภอธารโต มีการให้บริการในการจัดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่างๆ มากมาย เช่น การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตทุเรียนคุณภาพ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตทุเรียน การแปรรูป การผลิตไม้ดอก การตลาดออนไลน์ ฯลฯ โดยมีหน่วยงานเข้าไปใช้สถานที่ในการจัดอบรม มีการบูรณาการงานร่วมกัน และศึกษาดูงานมากมาย เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา, สถานีพัฒนาที่ดินยะลา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม , ธกส. เป็นต้น

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

❖ เป็นแหล่งอบรมและถ่ายทอดความรู้และเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมบูรณาการด้านต่างๆ ให้กับชุมชน และเป็นจุดประชุมหารือต่างๆ ทั้งในด้านการเกษตรและอื่นๆ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

● มีการประชุมตัวแทนคณะกรรมการในแต่ละเดือน เพื่อพูดคุยถึงปัญหาทางการทำงานด้านการเกษตรและแนวทางการแก้ไขปัญหา และไปเผยแพร่ต่อชาวบ้านในชุมชน

● มีฐานเรียนรู้ที่มีองค์ความรู้ด้านการเกษตร ที่เกษตรกรสามารถมาศึกษาดูงานและนำไปปฏิบัติในแปลงของตนเองได้

● มีแปลงเรียนรู้และเกษตรกรต้นแบบที่มีความรู้ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่มาศึกษาดูงานได้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร

❖ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร ผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้

● การจัดอบรมให้ความรู้ มีแปลงเรียนรู้ที่ปฏิบัติอย่าง เกษตรกรต้นแบบมีความรู้สามารถถ่ายทอดความรู้ทั้งในการปฏิบัติและทฤษฎี เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้

● การศึกษาดูงาน ในแปลงเรียนรู้ของ ศพก. มีกิจกรรมการเรียนรู้หลายชนิด ได้แก่ แปลงทุเรียน ไม้ดอก การเลี้ยงชันโรง การปลูกผัก การเลี้ยงแพะ สามารถให้เกษตรกรมาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติต่อได้

● ผ่านสื่อโซเชียลต่างๆ ทั้งทาง Facebook , ทีวีทัศน์ต่างๆ

❖ เกษตรกรมีการนำองค์ความรู้ที่ได้จาก ศพก. ไปปฏิบัติในสวนของตนเอง โดยนำเทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในสวนของตนเอง เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน หรือแก้ไขปัญหา เช่น การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การใช้แสงไฟไล่แมลง การพัฒนาคุณภาพการผลิตทุเรียน การตลาดออนไลน์ เป็นต้น

❖ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ให้ผลผลิตในสวนของเกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น
- ลดต้นทุนการผลิต เช่น การผลิตสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การลดการใช้สารเคมี การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง
- พัฒนาคุณภาพผลผลิต ให้เป็นที่ต้องการของตลาด หรือมีมาตรฐานที่สูงขึ้น
- มีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

❖ ประธาน ศพก.และคณะกรรมการ ศพก. ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ โดยมีการบูรณาการงานร่วมกันทั้งด้านการจัดกิจกรรมและการลงพื้นที่เพื่อตรวจเยี่ยม และลงพื้นที่เพื่อแนะนำและให้ความรู้ในด้านการเกษตร โดยมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน และหน่วยงานด้านการศึกษา

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- มีบทบาทและหน้าที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาและแผนการดำเนินงานของ ศพก. ในระดับพื้นที่ เป็นผู้นำในการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ในแต่ละเดือน เพื่อร่วมกันเสนอและจัดกิจกรรมในพื้นที่
- ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชน และส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่
- มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน
- บูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและเกษตรกรในพื้นที่ในการแก้ปัญหาต่างๆด้านการเกษตร
- เป็นบุคคลต้นแบบด้านการทำเกษตรสมัยใหม่ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการเกษตร
- ร่วมเป็นกรรมการกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนการเกษตรให้ก้าวหน้า

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

❖ รู้สึกประทับใจและมีความภูมิใจเป็นอย่างมาก ที่สามารถนำความรู้ที่มีถ่ายทอดสู่ผู้อื่นและนำไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ และภูมิใจที่เป็นผู้ยอมเสียสละพื้นที่และสละเวลาในการทำงาน ได้ทำประโยชน์เพื่อบุคคลส่วนรวม ได้มาหาความรู้ ได้ใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เป็นตัวแทนในการทำกิจกรรมชุมชนอยู่เสมอ เช่น พิธีกร ช่วยเหลืองานชุมชน งานวัด
- เป็นกรรมการสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนบ้านนิคมสร้างตนเองธารโต , โรงเรียนธารโตวัฒนวิทย์ , ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอธารโต, วิทยาลัยการอาชีพเบตง สาขาธารโต, วิทยาลัยชุมชนยะลา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

- อนุคณะกรรมการประกันสังคมระดับจังหวัด
- อนุกรรมการกลั่นกรองสัตว์(งานพัฒนาชุมชน) และอื่นๆ
- คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบังนังกระแจะ
- คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- การช่วยงานชุมชนในทุกๆด้าน
- เสียสละพื้นที่เป็นส่วนกลางในการเรียนรู้
- สละเวลาในการร่วมเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้
- สละทรัพย์ส่วนตัวในการสร้างสถานที่เรียนรู้ และกิจกรรมให้ความรู้ในด้านต่างๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“จงทำงานเจียวๆ แล้วปล่อยให้ความสำเร็จส่งเสียงแทนเรา”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

• น.ส.ปณณิสา แซ่ซิว	เกษตรอำเภอธารโต
• น.ส.พรณนภา วงศ์พันธ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
• น.ส.ศุทธิณี คงแก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
• น.ส.อาริณี มูนิ๊ะ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
• นายธีรยุทธ อาลีลาเต๊ะ	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
• นายอัมรงค์ศักดิ์ ชุมนุมนมณี	ประธาน ศพก.
• คณะกรรมการ ศพก.	

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การเตรียมการ

- กำหนดเป้าหมายและขอบเขตของการถอดบทเรียน
- วางแผนการดำเนินงาน รวมถึงวิธีการและเครื่องมือที่ใช้
- เตรียมทีมงานและผู้เข้าร่วม
- กำหนดประเด็นคำถามหลักที่ต้องการคำตอบ

ดำเนินการ

- รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ (เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต)
- วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม
- สรุปบทเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์

หลังการถอดบทเรียน

- สรุปข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียน
- เรียบเรียงข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน

- การสัมภาษณ์ พูดคุยกับประธาน ศพก.โดยตรง เพื่อสอบถามข้อมูล โดยใช้คำถามปลายเปิด
- การสังเกต สังเกตกิจกรรมต่างๆ ภายใน ศพก.
- การสนทนากลุ่ม เพื่อร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

คำถามสำหรับการถอดบทเรียนบางประเด็นมีความหมายไม่ชัดเจน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอธารโต

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย (ศพก.เครือข่าย) อำเภอธารโต

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียน

